

Breven från 1923,

Negelstena den 11/1 1923

Kära min lilla Rutan!

God fortsättning på det nya året med helsa och krafter att få kunna sköta arbetet.

Tack för Jul o. Nyårskort o. tack lilla rara Rut för lådan jag fick -- det var så presiss så kusken var ned till Kungsängen dagen före Julafton så vi viste inte ett smul förän lådan kom -- men lilla Rut, du tänker kläda upp morsan så jag blir så fin som em Stockholmsfru -- jag törs inte sätta på mig kappan för då blir det väl explosion af för avundsjuka är dom på oss förut o. värre blir dom -- jag vet inte vad jag gjort men inte att jag springer o. pratar o. lånar o. gnäller utan vi reder oss fast Ivan inte förtjenat ett öre sedan 10 Oktober o. Karin har varit hemma en månad o. varit sjuk men har nu rest igen. Hon är så nervös o. förstörd så man är ängslig öfver henne. Men du känner oss kära Rut -- vi rättar oss efter omständigheterna -- äter mycke när vi har o. lite när det är smått men låtsas alldrig om hur vi har det och det är det mina rara grannar är retade på.

Men tack för allt -- kakan sparde vi till annandagen, han var så god vi hade Julgran som vanligt men det har varit en gräsligt tråkig Jul så bottenlöst smutsig så man har måst vara inne om man vill eller inte du kan förstå att båtarna börjat gå igen, den kommer hit i morgon och sen går den fortfarande.

Jag tänkte inte tala om det för dig vilken förskräckelse vi fick -- det var i samma vecka som du fick förra brevet -- jag ville inte skriva och skrämma upp dig men nu kan jag tänka lugnare på saken o. du med nu -- händelsen var den att Gunnar skulle till Sigtuna en qväll -- han skulle åka sparkstötting ändes med land till Wallbyvik för båtrännan var öppen -- så åkte han till fiskars du vet men han var rädd att komma för nära båtrännan i mörkret så han sätter kurs på land igen o. såg inte att regnet gjort ny remna i isen utan åker rätt ner -- han såg vaken när det var för sent men släppte sparken o. kasta sig öfver till andra iskanten så han fick tag med händerna o. han kom upp sjelf men sparken o. öfverrocken blef kvar på sjöbotten -- men det var väl ingenting, Gud vara lof att han kom hem annars hade det blifvit en så lagom glad Jul. Du förstår hur det blef när han kom hem -- vi gret allihopa -- jag blef så uppskakad så jag viste inte vad jag gjorde -- han sjelf var så nervös -- när han fått byta kläder o. fått lite varmt i sig så darra hela kroppen, det gick så fort så han hant inte bli rädd men han tänkte när han låg o. sparka i vattnet för att komma upp -- tänk om mamma såg mig men det är väl hon inte gör det.

Jag har så predikat om den gamla sjön jämt o. tänk så många nätter jag varit ängslig när det blåst o. dom har gifvit sig öfver ändå i en fattig roddbåt men det är ändå inte så svårt på sommaren att komma i men på vintern när det är is är det förskräckligt-- man måste ju befara att komma under isen -- så nu törs dom alldrig vara länge borta för då blir jag så ängslig. Ivan sade just i dag att han skulle öfver men det är väl bäst att ringa en gång i timmen men jag lovade att inte vara orolig om han skicka ett vykort då o. då. Men utan skämt var det en Guds barmhärtighet att det gick som det gick -- så du ska inte tänka på det mera men jag talar om det ändå fast Gunnar inte ville det men jag måste tala vid dig allt här hemma -- det är tråkigare att få veta det genom andra.

Ruben kom inte hem som du vet -- han hade sänt dig ett kort, han är så lik sig, Birger har vi inte hört af på länge. Ivan var dit i höstas o. då var Ebba sjuk -- flickorna hade så gärna gått dit i Julars men det var ju så smutsigt så det var omöjligt -- han kunde väl komma nån gång men hon o. pojken skall ovilkorligen hänga med o. då får inte han heller. Jag skulle väl tala om mina andra Julklappar -- af Märta en sats om 6 stycken aluminiumkittlar, af Karin ett halft dussin

kaffekoppar, af Ivar Brandt 2 trevliga fruktskålar (kosta 6 kr.) pappa fick af Estrid en Obligation, kosta 50 kr. så om han nu hade tur att vinna men hur som helst har han sina pengar ändå i en framtid. Han har legat sjuk i 4 dagar i Jul, han har alldeles för strängt, stackarn -- vi får väl göra nån ändring på det i höst.

Ja nu har jag talat om allt möjligt så du får väl ta natten till hjälp att läsa -- en svår penna har jag så du kan väl inte läsa mina kråkfötter. Många hjertliga helsningar ifrån oss alla o. tack lilla Rut för julklappen.

Vänligen mamma.

Negelstena den 4/3 1923.

Kära lilla Rutan!

Hjertligt tack för alla brev o. kort som vi fått -- det är inte värt att jag försöker ursäkta oss att vi inte skrifer men jag har ingen annan ursäkt annat än slarf o. det kan du nog inte gärna vilja förlåta -- men jag beder dig i alla fall om förlåtelse ändå.

Vi har helsan Gudilof allihop -- det tycks att vi är två men det räcker till för varje dag må du tro o. så vill vi ha det någorlunda omkring oss nu när alla äro stora -- så har jag köpt mig en ny symaskin -- jag fick köpa igenom en agent efter en sömmerska som måste ha en skraddarmaskin -- det är en Husqvarna o. den går utmärkt o. kosta inte mer än 75 kr. så jag är så glad åt den -- jag har haft en bra fritid för glasögon sönder o. maskin trasig så jag har inte kunnat göra annat än städa o. laga mat. Estrid skall ihop med trasor nu ett tag för jag vet inte hur länge jag får ha henne hemma -- men inte får hon ge sig iväg så länge det är kallt för jag är så utsatt för reumatisk värk i högra armen o. huvudet -- jag tål inte kylan på villkor o. så är det ett sånt tvättande o. strykande åt pojkarna -- så vill jag att hon skall hjälpa mig o. göra en klänning af dräkten som jag fick af dig för det tror jag skall bli en snygg klänning för kappan är för liten åt mig o. så kunde jag ha mera nytta af en klänning -- sammetskappa har jag aldrig haft nån gång. Estrid har fått låna den när hon varit ute -- hon ser så fin ut i den men nästa vinter vill jag ha den sjelf om jag lever -- i vinter har jag inte varit utom dörren mer än vi var till Brantens Karldagen -- så jag tror

Estrid betackar sig att vara här nästa vinter för det är gräsligt långsamt här. Maria-dagen bjöd jag inte en enda -- men vi baka för vi skall bjuda barnen i stället för i Julars -- vi hade ingen Julgransfest åt dem -- men du må tro dom kom ned en hel klunga med tanter, kuskens fru o. syster, trädgårdsfrun o. skolfröken i småskolan o. andra af gårdens folk så dom var tio stycken -- fru Thunberg kom med en stor vinerkrans som hon beställt i Sigtuna o. tårter af dom andra så det vart fröjd af -- 17 stycken ungar hade Estrid i köket så hon hölt på att bli rädlös -- sedan på kvällen bjöd hon några ungdomar som hon blivit bekant med sen hon kom hem -- så med ungar o. allt var vi en 36 personer men det är inte så ofta det händer. Den 15 Mars väntar vi ett större kaffe- rep -- gamla Fru Jansson fyller 70 år o. det skall bli en större fest än vanligt.

Estrid, Gunnar o. jag tänker sjunga på morron för henne -- hon bråkar varje år att ingen sjunger en sång för henne så vi ska göra så gott vi kan.

Olle går o. läser, han hälsar dig -- han gick just nu till kyrkan, hälsa Rut sa han när han gick o. då måste jag göra det. Karin har plats i Stockholm igen, få se hur det går -- hon var rätt så duktig nu skrifer Märta -- det hjälpte upp att hon fick vara hemma ett tag o. vila sig men hon är så förstörd i sina nerver -- hon behövde vara hemma men man kan inte ha råd. Estrid stackarn har inte fått ett öre sen hon kom hem, inte för att hon behöver hon har ju så bra med kläder -- hon fick 5 kr. af Märta på Mariadagen o. jag fick ett dussin fina handdukar af henne o. ett haft dussin af Fru Hultkvist, Märtas matmor, så jag tycker då att mina flickor är bäst. Martin kan aldrig skiljas från en femma o. han har väl bättre råd än ni nu -- han har fått lägenhet på Flemminggatan

så nu har han börjat sätta hushåll så han har nog utgifter.

Ruben fick jag bref ifrån i går han är utan arbete, dom strejkar -- han funderar på att resa till Amerika -- han sände ett bref som han fått derifrån -- en gammal kamrat som ville att han skulle komma dit men han har ingen riktig lust -- han tycker att han är för gammal men måste väl om inget annat står till buds.

Ivan går o. knallar i skogen, men det är inget som tar. Birger har jag inte hört af sen i somras -- jag tycker när han inte har längre o. sjön bär kunde han komma hem men han är väl inte hågad för det o. så får han inte fara ensam.

Jag mins inte om jag talat om för dig att Karlsson, Bettys man i Stockholm är död -- han dog Julafton så nu är hon ensam med Sigrid o. mågen, pojkarne är gifta o. bor på andra håll men Sigrid bor kvar med man o. mor i gamla lägenheten.

Eva Gustafsson (Ulander) fick en pojke i Movember o. han skall vara så duktig -- jag är bjuden på resa till Tierp i sommar af moster om jag är snäll men som jag är lika stygg som min älskvärda syster blir det nog inte något af med den färden o. det gör mig alldeles detsamma.

Faster Erika har jag fått kort ifrån. hon är lika hjertlig som vanligt -- i sommar skall hon komma hit igen -- det har hon hållit på med i många år -- men nån resa har aldrig blifvit af -- nu skall jag skriva till henne att hon inte ska resa o. flacka så var sommar -- det är en rolig prick din gamla faster men snäll är hon.

Jag vet nu inga vidare nyheter jag kan tala om för här finst inget nytt, den ena dagen presiss lik den andra

många innerliga helsningar till min flicka o. var inte ond på mig som inte skref till din födelsedag -- inte hade vi ett kort hemma o. du förstår vore inte Estrid hemma vore det annat -- men om vi har en stund då sitter vi o. arbetar o. pratar så det blir borttraslat mången stund som jag i stället kunde skriva -- så du får inte vara ledsen på henne heller -- nu skall det dröja några dagar så får du bref från henne med -- vi skrifer varsin gång så får du oftare men du har inte gjort som Märta hon skref till Estrid o. fråga om mamma har flyttat -- jag har inte skrivit dit sen hon var hemma i Julas -- så jag undrar inte att ni blir otåliga, tusen hälsningar från oss alla.

vänligen mamma.

P.s. adressen är nu Kungsängen

Negelstena den 21/3 1923.

Min lilla Rut!

Tack min lilla Rut för bref o. presenten -- du skall inte skicka mig så mycke Rut -- du får arbeta så hårt för ditt med o. sådana bedröfliga tider -- men tusen tack i alla fall -- du hade bestämt förväxlat pappas o. min födelsedag, som du vet fyller far den 20 o. jag den 31 så farsan sade att det är nog jag som skall ha den för det var hans födelsedag den dagen pengarna kom -- men jag sade vi delar den så väl som allt annat både gott o. ont.

Vi var på födelsedagsfest den 16de -- en fru Jansson fyllde 70 år så vi uppvakta henne med sång kl. halv 6 på morron -- vi släpa upp en orgel en trappa upp i trädgårds-byggningen där hon bor -- skolfröken spela o. Estrid, Gunnar, jag o. en fröken Andersson sjöngo "Håll gyllene porten på glänt" och "Tack min Gud för vad som varit" samt en helsningssång som Estrid lärde oss.

Vi var tio stycken som samla till en glasskål med nysilverfot, kosta 25 kr. Gunnar reste till stan o. Martin hjälpte honom köpa den -- sen var det stor kaffefest med mycke sång på eftermiddagen. Gumman var så glad o. tacksam o. Gunnar hade hon haft lust att omfamna bara för att han fira en gammal gumma -- så jag har inte varit på en sån treflig bjudning på länge.

Martin har nu fått legenhet så dom skall gifta sig i Pingst -- tänk vilken tur för honom att få en sådan plats -- den stackars Ivan springer o. söker arbete men kan inte få något -- i dag var han o. sökte trädgårdsarbete -- dom bjöd 20 kr. i månan o. maten -- i qväll är han ute igen men det blir väl inget -- jag är ledsen o. synd tycker jag det är med honom -- han är bjuden 90 kr. i månan här i trädgården efter Gunnar men då skall han hålla sig med mat, husrum, sängkläder, lakan o. handdukar som jag har hållit Gunnar -- men han har haft 140 kr. i månan o. jag har fått 50 kr. i månan för att hålla dom med mat o. sängkläder, hela o. rena föröfrigt -- det är då ingen förtjenst för oss o. så mycket arbete. Estrid måste söka arbete när som helst -- hon har inte fått ett öre af oss sen hon kom hem -- men det blir tomt efter henne, hon har varit så snäll o. rar o. så duktig att sy o. arbeta jemt -- du kan inte tro en sån treflig klänning hon har sytt af dräkten jag fick af dig -- jag hade den på festen vi var på.

Birger är i stan o. lär sig till Chaför -- hans husbonde som han är hos kostar på honom -- han är direktör för alla Automater i Stockholm o. han har en egendom i Wäsby o. föder upp svin så Birger kör till stan var dag efter svinmat med hästar men nu skall han ha lastbil i stället så nu är han inne i stan o. lär sig köra. Martin tala om det för Gunnar när han var in o. köpte skålen. Dom kommer aldrig hem, det blir ett år i Maj sen dom var hem, o. skrifver gör dom aldrig. Ebba kunde väl skrifva som har så god tid när han är i stan o. hon sitter med den stora ungen. Birger kan då inte klaga att hon får arbeta sig trött, o. väl är det för annars viste han nog var han sålde smöret.

Jag fick kort från Martin på Mariadagen o. då låg han på Maria Sjukhus i blindtarmsinflammation, men jag har inte skrifvit så jag vet inte nu hur det är med honom -- jag har så många att skrifva till så jag hinner inte med öfverallt. Jag skulle bara skrifva några rader till dig i qväll o. tacka för presenten o. då kluddrar jag två ark fulla. Estrid går o. kikar i dörren om jag inte tänker sluta snart för det är matdags o. då är det omöjligt om inte jag är med i farten -- hur skall det gå när inte mamma fins, om Estrid har mat o. kaffe i ordning o. det är bara att äta -- men om dom inte ser mig så är frågan, var är Mamma? Det är väl så länge jag är till nytta för dem, värre blir det om jag skall ligga dem till last o. dom önskar mig borta.

Nu måste jag sluta lilla Rutan -- dom hojtar så jag blir nervös -- tusen helsningar o. tack -- nästa gång skall Estrid skrifva, alla helsar dig,

din gamla mamma.

P.s. Gunnar reser till Gottland den 22 April o. blir där till Oktober så han får göra sin exsis på en gång annars går det år åt.

Negelstena den 4 Juni 1923.

Kära lilla Rut!

Tack min lilla Rut för presenten på mors dag -- jag fick af flickorna kort o. efven från Gunnar -- han är den som ej heller glömmor mor. Estrid var uppe kl. 5 o. klädde kaffebordet o. bjöd mig kaffe på sängen -- jag blir så bortskämd af eder, ni gör för mycke stor affär af mig -- jag vet jag har inte gjort det jag borde alla gånger -- för fattigdom o. tiden har inte räckt till heller så jag hunnit gjort vad jag borde -- men tack för allt lilla Rutan.

Jag skulle tala om bröllopet, det blev ingen bröllopsmiddag som jag sade. Estrid reste in Pingstafton o. så vigdes dom kl. 4, sen hade dom supe' på qvällen för våra tre flickor o. några vänner. Martin fick inte ledigt för så många som kan har rest till Göteborg i sommar för det blir förtjenst för vaktmästare, så han måste vara hemma. (Det var världsutställning i Göteborg den sommaren, anm. V.E.)

Ebba o. Birger viste inget af så dom kom hem Pingstafton o. var hemma till 3je dag o. Estrid

blef kvar i Stockholm till den dan med så det blef lite skumt men det var huvudsumman att det blef giftas af. Tack för telegrammet som kom, jag sände det med Birger. Ingeborg skulle skriva o. tacka dig men hon har ingen adress på dig o. hon såväl som vi andra får vänta på bref, vi har så mycket göra jemt.

Estrid har varit o. tvättat Fru Söderströms tvätt o. strök in den, 2 stora tvättar o. i lördags kom den tredje men den var mindre -- o. i förra veckan hade vi bolagstvätt åt trädgårdsmästarns o. Ingeborg sände ut en stor tvätt o. Karin sin tvätt -- vi fick tvätta i gårdens tvättstuga nere vid sjön annars hade det varit omöjligt -- vi tvätta i tre dagar ändå. Nu till midsommar har hon Söderströms tvätt o. skolfrökens o. så blir det väl alltid något här.

Hon är inte så stark så hon blir mycke trött. Hon skall försöka få plats till 1 Juli. Du kommer väl hem till Midsommar, båtarna går som vanligt, det blir roligt att få prata ut igen -- det är underligt att inte kunna treffas mer än en gång om året -- det går ju när hälsan får vara på ömse håll. Du skref att jag skulle säga vad du skulle köpa åt mig men om så är snälla Rut gif mig en slant på eftersommaren, vi tänker hyra i Upsala o. vi behöfver både till hyra o. flyttning i höst -- de andra barnen hjälper oss så gott dom kan men det vill jag inte ha nu för då går dom slut utan det är bäst senare så köp inget så är du snäll. Jag skall sända ett par kort o. Olles visitkort skall jag inte glömma -- han har nån sorts klockarkärlek till dig. Han stog på gången trefaldighets-söndagen.

Ruben reser till Amerika den 23 Juni, han kan inte resa hem för pengarna räcker inte. Många kära helsningar från oss alla.

Mamma

Rubens första brev till Rut från Amerika.

Calumet den 30/7 1923.

Kära syster Ruth.

Tack för brevet som jag fick mens jag var i gamla land (Rubens språk blev med tiden mer och mer influerad av engelskan, anm. V.E.) jag får låta dig veta att jag har hälsan o. likar mig god (finer mig väl tillrätta, V.E.) i det nya landet. Jag kom hit den 8 Juli, sen börja jag arbeta den 10 så jag har arbetat tre hela vickor. Jag fick arbete vid järnvägen på station, så jag hade alldrig så fint arbete hemma, här behöver man ej som i gamla land blodslita men även här fins nog hårda arbeten här också, men jag hadde tur, fick fin plats, men jag trodde ej att jag skulle lika det godt till börja med, som jag gör, men det är nästan bara svenskar här i Minnesota. Men språket det går fort att lära, den lilla tid jag varit här har jag redan läst så mycket att jag klarar mig i jobbet. Sen blir det lite mera för det man gör här. Jag har fyra dollar om dagen, eller 120 dollar i månaden, sen får jag betala för mat o. hus 30 dollar pr månad, den betalning får jag om jag rätt så ligger o. sover halva tiden. Så jag hoppas att om jag får behålla hälsan, om fem år. så kan jag nog göra så mycke pengar att jag kan gå till gamla land, o. få mig ett litet eget hem på gamla dar. Jag hadde skulla gått hit för fem år sen, då hadde jag varit klok.

Jag undrar om du varit hemma något i sommar, eller hur mamma o. pappa har det. Jag skrev till dom när jag var hemma men fick alldrig svar, men jag ska skriva till dom snart så dom får min adress, men skriver du hem så hälsa dom från mig att jag mår bra här i nya landet, men jag ska ändå en gång om jag få leva gå hem o. se mina föräldrar o. syskon, men för att arbeta i Sverge kommer jag alldrig till, då stannar jag helre här hela livet.

Ja nu ser du kära syster att jag är lyckligt framkommen o. likar mig här godt. När du skriver till mamma, sejt åt henne att hon ej skall sörja mig, för jag mår Tusen gånger bättre här. Många helsningar

från bror Ruben.
Min adr. Mr Ruben Frisk. Box 174 Calumet.
CMinnesota U.S.A.

Från Estrid till Rut.

Negelstena den 2 Aug 1923.

Kära lilla Rut! Frid.

Hj. tack för brevet som jag fick för lite sen. Jag skrev till Anna Lundström på Margaretahemmet för omkring 14 dagar sen om dom hade någon plats för mig där, för jag ville gärna ha en sådan plats, och hon skrev nästan meddetsamma att dom ville ha en sköterska till den 15de, och Föreståndarinnan ville ha mig för hon kände mig sen jag var där i somras.

Pappa var till Upsala i denna månad och hörde på rum, men det var bra tidigt, men det är nog inte omöjligt att få det. Jag hoppas innerligt till Gud att dom måtte få tag i något och komma härifrån för pappa får arbeta så tungt varje dag, så det gör riktigt ont i mig när jag ser honom, han blir så mager så han får knappt kläderna med sig snart. Får han gå en vinter till så är det slut med honom. 35-års karlar har inte stått ut med den platsen han har.

Kommer dom bara dit så skall jag bisträcka dom allt vad jag kan i vinter, för det är ju klart att det blir svårt för dom med allt, men jag hoppas Olle får arbete med det första. Kommer dom bara dit så blir det lättare för både mig och flickorna att få arbete i stan.

Martin o. Bojan har varit här i 14 dagar, det har varit en ryslig tid, lika snäll som hon har varit förut, lika elak var hon nu, och det värsta var att hon svor i varje ord, men jag sa till henne att hon skulle låta bli det om hon skulle vara här, vi har nog med det som är, så du må tro hon var glad att få resa till stan igen, och det var ömsesidigt förresten, jag tyckte synd om Martin.

Gunnar var hemma i 8 dagar, han ville så gärna komma hem, så vi måste skicka honom pengar, resan gick på 25 kr.

Cajsa var också hemma i 8 dagar. Märta skall snart resa, hon har varit hemma längre.
Till sist hjärtliga hälsningar från oss alla här hemma,

Guds frid! Din syster Estrid.

Negelstena den 26/8 1923.

Kära lilla Rutan!

Efter långt dröjsmål skall jag skriva hur vi har det nu -- hälsan har vi nu men jag har varit så utsatt i mitt huvud -- det börja med tandvärk o. sen steg det upp åt huvud, så samma dag Estrid reste, den 15de, så låg jag men jag gick i 14 dar, men nu är jag bra igen så jag kan arbeta, o. det är som vanligt, det är mycke att göra -- jag har stickat vid 4 par strumpor o. jag måste ha en 10 par i ordning till hösten. Estrid trivs bra. Pappa var dit i går.

Han var till Upsala så att nu har vi hyrt rum o. kök i Årsta villastad utmed där faster bodde när hon bodde i Årsta, det är bra rum men det blir en bra bit för Olle o. farsan att gå när dom får arbete, men han behöfver åtminstone inte upp half fyra om morgnarna.

Bil kommer o. hemtar vid farstubron ifrån Upsala, kostar 60 kr. men skall vi taga det på båten till stan o. bil sedan ut kostar det mera o. mera arbete. Hyran är 250 kr. för året, 62.50 i kvartalet -- vi lämna 50 på hand, vi har hyrt från 1 Oktober men vi kan inte fara förän den 25te, så snälla Rutan om du kunde hjälpa oss med en slant så vi kommer hän o. så vill vi betala hyran till 1 April så vi inte behöver tänka på den o. så måste vi köpa en famn ved -- rågmjöl har jag köpt så jag skall baka bröd så det räcker för vintern -- halva grisen skall vi sälja o. halva kvar -- potatis har vi så det räcker o. nu blir vi inte så många då går det inte så mycket åt.

Martin har lovat hjälpa oss o. småflickorna med -- du tycker nog att vi gör dumt men sätt dig in i ett sånt ensidigt o. sträfsamt arbete o. inget tack om man arbetar alldrig så stäfsamt, det är bara en statkarl i alla fall o. nu var det en lyckträff att få en lägenhet -- det var genom faster.

Ivan blir kanske kvar till våren -- han har inte talat vid fövaltaren än men annars blir han kvar till våren. Ruben har skrivit att han har börjat arbeta vid järnvägen i en liten stad som heter Calumet -- han har 75 dollar i månan mat o. husrum o. arbetskläder. (Ruben skrev att han hade 140 dollar i månaden, troligen hade han 75 dollar kvar när han hade betalt för uppehållet, anm> V.E.) så han skall hjälpa dit Ivan så fort han kan o. han vill så gärna i väg, så dom får göra som dom vill, vi kan inte hjälpa honom ett smul o. i Oktober kommer Gunnar hem utan jobb.

Ja nu har jag inget mera för den här gången om du kan hjälpa oss med en slant -- det är inte värt att bedja dig att få låna för kan vi betala af det nån gång vore det bra men inte är det gott att lova o. sen inte kunna hålla det -- men vi behöfver dem inte förän omkring 20 Oktober -- jag tänkte be dig om 50 men kan du inte är vi tacksamma för vad du kan. Många kära helsningar från oss alla.

Margaretahemmet den 9/9 1923

Älskade syster. Frid!

Du tycker nog att jag är ryslig som inte har skrivit förut, men för det första ville jag vara här ett tag så att jag fick se hur det kommer att bli, och så har jag dröjt till den här veckan, för jag har börjat min vakvecka från och med i kväll, så jag tänkte då skall jag skriva, för nätterna kommer nog att bli långa tänker jag.

Jag har nu kommit in arbetet som väl är, det var lite krångligt i början, vi är 5 sköterskor, men då får en vaka så vi blir 4 på dagen, och en sjuksyster, mycke arbete är det nog emellanåt, men så är det bättre ibland. Första tiden jag var här blev jag så trött till kvällarna, för det är mycke att springa med, men det är på samma gång roligt för det är så rent och fint, och mycke trevligare på avdelningen här än det var på Slagsta, och personalen bor för sig själva vid en korridor, nära badrummet.

Det är värst med barnen innan man blir van vid dom för dom får anfall och det är kusligt, men det brukar inte vara så många för natten, syster var just nu nere och hörde om mig och fråga om jag tyckte det var kusligt. Men det är inte farligt, få se hur jag kan sova i morron.

Du har väl hört att far och mor skall försöka sig på att hyra och jag önskar så mycke att det skall gå för dem, för dom behöver få det lite lindrigare.

Har du tänkt dig på att byta plats. Har dom redan öppnat det nya sjukhuset, jag undrar vad dom betalar där, här får vi 50 kr. vid Upsala är det dåligt. Om mamma orkar gå till sjukhuset kan hon få arbete där, och pappa får alltid tag i något och Olle även.

Ja nu är papperet fullt snart, men nu har du hört hur jag trivs, men det skall jag säga inte var det roligt i början för det är här som på alla sjukhus, det är rysligt bråttom på morron, jag gnodde förstår du så svetten stog i huvudet, men gick gjorde det.

Nu måste jag sluta med de hjärtevarmaste hälsningar till dig och Gud välsigne dig.
din syster Estrid.

Negelstena den 16/9 1923.

Min lilla Rutan!

Tack lilla Rut för brevet jag fick idag -- jag har varit så orolig för att du inte skref -- jag trodde du blef ledsen på oss att vi bejerde hjälp -- men får vi ha hälsan tror jag det skall gå, så jag blef så glad när jag fick ditt bref o. du gilla förslaget o. pappa sade det var väl att inte Rut var emot det, jag har tänkt på det men inte velat säga något till dig. Nu är jag så jublande glad att jag får komma dit min önskan varit jemt.

Pappa skaffar sig nog arbete för han har så många ungdomsvänner. Polisen Hellman är en gammal ungdomsvän -- han var så förtjust i farfar o. han sade då kommer jag att gå till dig för du är så lik farsan så man kan knappt skilja er.

Estrid var hem 8 dar i Söndags, hon trivs men är så glad att vi kommer så nära, hon skall köpa gardiner till rum o.kök, det är 2 fönster på rummet o. 2 på köket o. höga så det går åt 5 meter i luften o. södersol, så nu skall jag väl få sol o. ljust. Faster stackarn hon är så glad att vi kommer -- hon är som en fånge för den där drulen som är folkskygg. (Det är Henrik hon talar om, fasters fästman eller sambo, som det heter nu, anm. V.E.)

I dag har farsan haft fritt så vi har varit o. plockat lingon, 20 liter -- farsan är så full af festingar o. jag är så rädd att jag fått någon på mig, jag tycker att det kryper öfverallt, jag fryser när jag ser ett sådant odjur, så jag lever som du när en geting kommer så Verner sa nyss, mamma hon är då lik Rut, bara hon får se en festing springer hon o. skriker.

Nu skall jag tala om för dig vad jag gjort i denna vecka -- Jag har sytt en kostym åt Bertil, en vardagskavaj åt Olle, en stilig överrock åt Verner o. så kronan på verket en stoppväst åt farsan o. den blev så snygg så dom fundera var han köpt den, så för den skulle jag få ett förkläde af honom.

Tänk en sådan tur Rutan att du fick tag i en symaskin för det priset o. den sorten som är så stark -- jag måste ge 75 för min o. tyckte den var billig -- så den kan du vara glad åt, du som syr så mycke o. så är det bra att slippa tigga andra.

Märta har flyttat från Hultqvist, hon har privatplats på Karlbers- vägen men jag vet inte hur hon har det för hon har inte hunnit skriva än. Hultqvist kom hem o. det blev samma liv igen, (Han kom hem från "Torken", anm. V.E.) så jag är glad att hon flyttat. Men nu får jag sluta med många helsningar från oss alla o. tack lilla Rutan för att du skref,

vänligen mamma.

Negelstena den 22/10 1923.

Kära lilla Rut!

Jag måste skriva några rader till dig så du får veta att pengarna kommit fram o. tur var det att du sände dem så tidigt, annars hade vi inte hunnit få dem för båten går bara varannan dag, så jag fick dem i lördags qväll o. idag är det måndag, men tack snälla Rut för hjälpen, jag är så tacksam att du kunde gifva så mycket på en gång, men jag vet att det är gifvet af gott hjerta. Småflickorna sände 75 kr. ihop. Martin lovade han med, men inte har vi fått något o. så har han Gunnar att hjälpa, han bor hos dem o. så är Gunnar extra vaktmästare om qvällarna från 6 till 10 o. de betalar Hallgren honom 3 kr. qvällen, men han skall försöka att få något om dagarna med om det är möjligt. Värre är det med den stackars Ivan -- nu ville trädgårds- mästaren ha honom i vinter o. det lova Ivan -- maten skulle han få hos mäster o. på det gick han till den 15 Oktober -- då fråga mäster förvaltaren vad Ivan skulle få i månan i vinter -- då svara förvaltarn att det bär sig inte att en gammal karl i vinter utan Mäster får reda sig med en pojke -- det var så dags då att få tag i

något arbete så han reste till stan 8 dar i dag -- han ringde i dag men inte hade han fått tag i något ännu -- han har en särskild otur o. jag tycker så synd om honom -- man tror att han är hård men han känner lika djupt som någon fast han inte kan visa det -- han skrifver o. ringer så fort han hinner för jag är ängslig innan han har fått tag i något arbete.

Vi har fått upp potatisen, men kära nån ett sånt väder -- jag fick hjälp en dag, vi var fem, men sen i 4 dar fick Verner o. jag gå där i smörjan genomblöta -- men vi hade inte så mycket satt i år så det gick ju bra ändå -- men det är många här som inte börjat än utan går o. väntar på bättre väder -- nästan all hafre har dom ute än -- det är bedröfligt allting. Vi sålde något öfver tusen kilo potatis så vi fick 65 kr. o. Martin fick en säck, så tog vi 300 kilo kvar åt oss för vintern o. så har jag bakat 22 tjog spisbröd o. så har vi slaktat. Vi sålde halva grisen o. halva åt oss sjelva så vi har potatis fläsk o. bröd i vinter -- vi skall betala 75 kr. nu på hyran så är vi fria från den till 1 April, sen har vi pengar till bilen o. oss sjelva o. så skall vi köpa en famn ved.

Det har gått så bra i höst med allting o. jag är som barnen, jag längtar för var dag men nu är det bara Tisdan o. Onsdan -- Torsdag morron kl 8 är bilen här ifrån Upsala -- pappa Verner o. Bertil följer med den men Olle o. jag går till Märsta o tar 2-tåget.

Jag måste sluta nu men du skall få ett långt brev när jag kommer i ordning.

Märta fyller 18 år, Erik har varit död i 2 år, faster Lotten begrafdes i fjol den 29de, det är en besynnerlig dag, o. den 29 Oktober har vi varit gifta i 30 år så om söndag är det 30-åriga kriget slut, sen blir det vapenvila.

Många helsningar, mamma.

Årsta den 3/11 1923.

Kära lilla Rut!

Hjertligt tack för hjälpen lilla Rutan! Ja nu är vi på vårt nya ställe -- flyttningen gick bra, vackert väder hade vi, inte en regndroppe på hela dagen -- pappa o. småpojckarna åkte med lastbilen Olle o. jag tog öfver till Sigtuna så vi var nästan samtidigt i Upsala. Faster tog emot oss, glad som en guku o. skitigt som vanligt, det blir värre mojigt år från år -- pappa kan inte äta eller dricka där, han som är så noga -- men hon är så snäll så man måste förlåta hennes lojhet.

Vi har så trefliga rum o. så trefligt värdfolk så jag trivs så bra -- värst att det är så långt att gå men det kan inte hjälpas, vi får ta tid på oss o. fin väg -- tåget tar vi när det passar, vi har 5 minuter ned till anhalten o. 2 minuter till affären, tio minuter till kyrkan o. skolan så Bertil är så glad att ha så nära till skolan -- så har vi Blåbandsföreningen o. ungdomsföreningens samlingshus emellan oss o. kyrkan -- i samlingshuset har dom stora fester ibland så det är 5 minuters väg om man vill gå dit.

Om söndag skall pojckarna o. jag gå i kyrkan, sen på qvällen skall vi gå ned till arme'n för efter tio på qvällen kutar vi Lennabanan hem för sen går inget tåg mer för dan o. då blir det inte så långt att gå. Olle o. pappa har inte fått tag i något arbete än men framåt jul blir det något så jag är glad att pappa får ta igen sig litet -- han gnor o. hör efter dagligen -- han är som han ängslas innan han får tag i något -- jag säger att han inte skall vara så ifrig, vi har inte varit mer än 8 dar än. Estrid har varit hem flera gånger -- när hon har sin frisöndag kommer hon på Lördagsqvällen o. i torsdags var hon hem.

Ivan kan jag helsa ifrån -- jag har haft brev o. svarat med i kväll till Frankrike -- han har tagit hyra på en utgående båt -- dom skall vara i Frankrike den 11/11 o. sen går dom till England så dom kommer inte hem förän på nyåret -- han tyckte inte om båten men nöden har ingen lag, han måste ta det första han fick tag i.

Jag har inga fler nyheter att tala om för den här gången men jag får väl snappa upp flera till

nästa gång. Jag hoppas du trifs med din nya sockerbagare, kanske är han lik din lilla faster, snäll o. smutsig men det halkar väl iväg ändå. Många kära hälsningar från far o. mor o. syskon, skriv snart. Gamla Mamma!

Ps. Martin fick din ram men Ivan gjorde en ny innan han reste. Vi skall sända den längre fram, eller kanske du gör en tur hem i Jul.

Många hälsningar från oss alla Mamma.

Brev från Ruben till Rut.

Calumet den 6-11-23

Kära syster Ruth.

Tack för brevet som jag fick för så länge sen, jag får tala om för dig att jag har hälsan å mår gott i de nya landet, arbetar gör jag varje dag, om kvällarna studerar jag det nya språket, det är ganska hårt till en början innan man börjar förstå det men jag lär det fort, en sak är att tiden går fort här, den är ej så dryg som i gamla land för här har man alls inget att tänka på, å min tanke på gamla land är ej stor för allt är snart glömt, nu är man i en ny värld å får börja ett nytt liv, för nog är det stor skillnad här mot hemma i allting å här kan man ha det godt, blott man vill sköta sig å får behålla hälsan, så inte tänker jag gå hem igen, den tanken tror jag alldrig kommer för mig såvida jag får behålla hälsan som hittils.

Well, det var synd om mina syskon som ej fick se sin bror mens jag var i Sverge, men jag trodde ej min tid skulle bli så kort i gamla land efter jag funnit mina föräldrar å syskon.

Ivan har skrivit till mig att han vill gå hit till våren å jag har lovat hjälpa honom, men han får nog stanna hemma ett år till, för jag vågar ej ta honom hit förän jag har varit här ett år så jag får se vad tiden här blir å så jag får komma igång med pengar, even hus, så jag kan ta emot honom som en bror, för det är ej så lätt att slå sig fram här första tiden om dom ej har någon att stoppa hos. Jag hadde ej någon människa när jag kom hit som tog hand om mig, men det gick bra i alla fall, men i den vägen har jag nog fått pröva livet mer än mina syskon. Well, Jag går kanske hem på en tripp om några år om allt går väl, men det är bäst att inte lova så long tid i förväg.

Ja nu har vi snart jul igen, förra julen lova jag gå hem till far å mor men icke gick, men i år kan jag inte lova komma, så mamma får vänta förgäves på mig i år också, så icke har hon mycke glädje av mig, utan bekymmer alltid för jag förstår vad ett modershjärta lider, å mamma har nog lidit innan hon fick veta var jag fans, men nu kan hon vara glad för hon vet att jag lever å trivs godt, trots att jag är så långt skild från dom, men jag har alltid likat att slå mig fram i världen ensam. Men nog ska det bli trevligt om någon av mina syskon gick hit, å vi får se hur tiden ställer sig.

Nu har väl far o. mor flyttat från Negelstena, jag väntar brev från dem nu snart för jag kan ej skriva till dem förr. Jag får nu börja om igen efter to day uppehåll (Han menade "two days" uppehåll, men det är ju inte så lätt i början med stavningen, anm. V.E.)

Jag har just i kväll fått brev från mamma, hon skrev just som dom stod färdiga att lämna Negelstena, dom flyttar till Uppsala så jag får hälsa så godt från dem innan jag går i bädd i kväll.

Nu har jag ej mer att skriva för denna gång utan jag får sluta med de varmaste hälsningar till dig från en långt avlägsen bror Frisk. Hälsa mina syskon när du skriver till dom.

Farväl Ruth.

Glöm ej mig med en rad ibland,

Med hälsning Ruben Frisk, Box 174, Calumet,

Minnesota USA

Margareta -hemmet 18-11-23.

Käraste syster, Frid!

Hj. tack för brevet som jag fick för så länge sen. Jag har glömt om det var du eller jag som var skyldig att skriva, men när jag fick tänka mig om så är det ju jag. För det första kan jag hälsa hemifrån, jag var hem igår em. så kom jag för sent till tåget i går kväll så jag måste bli hemma till i dag på morron. Du må tro jag blev ängslig, för jag har tjänstgöring i dag, men det har gått så bra för jag har en så snäll rumskamrat, hon var på Slagsta när jag var där. De andra kamraterna är ej alls tillmötesgående, men det kan ju ej vara bra allting heller, jag är så glad att jag fick det här när jag var utan, men jag tror inte jag är här så länge som på Slagsta.

Pappa arbetar varje dag nu en tid och han trodde det skulle räcka till jul, mamma har varit borta 4 dagar förra veckan. Karin är hemma och arbetar på en skofabrik, hon får bra förtjänst bara hon kommer igång. Jag har nästan lust att också försöka på det, men ej i vinter, få se till våren. Vi ska försöka få tag i en lägenhet i stan till nästa höst, värre är det för pojkarna att få tag i något, både Olle och Gunnar är ute varje dag men har ej lyckats än.

Har mamma skrivit till dig att Ivan är på sjön, han är nu i Frankrike och fortsätter till England och kommer ej hit till Sverige fören till nyår.

Mamma och Karin skulle gå till missionskyrkan på em. jag önskar jag varit ledig, det är en finsk Pastor som talar, jag var och hörde honom en söndag kväll för lite sen, i söndags var jag och hörde två syskon som sjöng så vackert, bland annat så sjöng dom också "Min moders psalm", dom höll konserten i en och en halv timme.

Nu måste jag sluta för jag skall ner på avdelningen till mina ungar ett tag till, jag slutar inte fören kl. 8 i kväll annars kl. 6.

Jag kan tala om för dig att Ebba skall få en liten nu i dagarna, hon har inget sagt hemma, jag fick veta det genom Edvin.

De hjärtligaste hälsningar till dig från mig och alla hemma.

Din syster Estrid.

Årsta den 25/11 1923.

Kära lilla Rut!

Jag undrar om du fått brevet jag sände i början på November o. då glömde jag vist att sända adressen men sedan sände jag ett kort med våran adress men kanske du inte fick det o. då var det inte gott för dig att skrifva -- men den nya adressen är bara,

Gustafsberg, Årsta, Upsala.

Vi mår bra allihop, pappa går på tröskning nu så länge -- han har varit borta i 14 dagar o. skall på ett nytt ställe om tisdag -- han får 2 kr. o. maten om dagen så det är bra för han är så orolig när han inte har något att göra -- jag har mest varit borta 3 o. 4 dagar i veckan med tvätt o. skurning -- börjar kl. 8 på morgon, qvällarna blir det olika, man skall ha rätt att sluta kl. 6 på qvällen men hon kan bli 8 med -- det är olika hur man hinner, men då går jag inte hem så sent utan går till Gränsen -- jag får 5 kr. om dan o. maten o. en sådan mat skulle man kunna arbeta dubbelt för, så vi har köpt ved o. så får man leva lite lugnare, slippa ha ett sånt tvång öfver sig. Karin är hemma, vi fick se en annons efter flickor på A/B Larssons Skofabrik o. pappa hörde efter o. hon

skulle få börja så vi skrev efter henne -- hon har arbetat 14 dar nu, hon kom in vid skonåtlingen så hon syr bakkappor o. foder tills hon blir mera van, sen får hon sy ofvanläder -- hon fick börja på maskin meddetsamma för hon var van att sy o. så var hon så gammal (19 år!! V.E.) hon förtjenar inte så mycket än, omkring 12-13 kr. i veckan, men jag tycker det är bra för en nybörjare -- det värsta är vägen men hon går Lännabanan ned, det kostar 1 kr. i månaden men då får hon gå så många gånger hon vill sedan åker hon tåget hem på qvällarna. (Man fick lösa "gångbiljet" och sen fick man kuta banan, anm. V.E.)

Hon börjar 7 o. slutar 5 o. på lördagarna kl. 1 -- hon beräknar en timma ned nu för det är så långt men hon trifs så bra, hon arbetar i lag med en ung fru som har varit så snäll mot henne o. lärt henne så verkställaren (han är tysk) säger att det går så ovanligt bra för fröken Eriksson (Det var 60 år före du-reformen, anm. V.E.) det är väl för att hon bor vid "nordpolen", han tycker att hon har så lång väg.

Jag är så glad att ha henne hemma -- du förstår så förstörda hennes händer är, kylsår på varje finger. Men värre är det med pojkarna. Olle har inte fått tag i något än o. Gunnar kom hem utan arbete, han kunde inte få något i Stockholm så vi har måst halvesula skorna åt honom o. köpt en ulster, begagnad men snygg, den andra ligger kvar i Sigtuna- fjärden, så Gunnar är piga hemma när jag är borta -- det är så synd om honom, han knappar så dant med födan så han knappt vill äta bara för han tycker synd om oss som skall arbeta -- men kära han skall väl få arbete nån gång o. då får jag igen, o. dör jag innan dess behöfver jag inget få.

Estrid var hem i fredags o. då fick han respengar af henne, så i dag är Karin o. Gunnar till Margaretahemmet i Knivsta, jag har skurning var fredag på nya elevhemmet på fackskolan o. då slutar jag 6, så jag var ner o. träffa henne o. Karin. Olle o. Gunnar var före mig så det var formligen släktmöte på Uentralen.

Ivan han är i Frankrike men går till England denna vecka så jag skall skriva till honom med idag, det är nog inte så roligt på sjön i dessa snöstormar heller. Ruben har jag inte fått något af sen vi kom hit -- ja nu vill jag du skall skriva några rader så jag får höra hur det är med dig -- nu tillstundar julen o. då blir det gränslöst arbete för dig stackare igen -- i år blir det inte så mycket stök för mig, det blir att ta det "enkelt o. flärdfullt" sa' Iris.

Jag skulle ha skrivit till Birger men i dag hinner jag inte för jag skall gå ned till stan på missionshuset, det är vist sista veckan den finska pastor Mangs predikar o. jag vill så gerna höra honom, det har varit tusentals menniskor o. hört honom -- en del gilla honom, en del inte -- faster har varit två gånger, men hon säger att han är egenkär, nu många hjertliga helsningar från oss alla men mest från mamma till sin flicka, skriv snart är du snäll.

Mamma.

Därmed har vi kommit till slutet på brevbunten från 1911 till 1923. Det har varit ett roligt jobb att skriva av breven även om det ibland hakat upp sig och det har varit rena detektivjobbet att lista ut vad som sades. Särskilt Mor Maria hade ett lustigt sätt att låta pennan löpa över papperet utan att hon hade några bekymmer med sådana finurligheter som ordföljd och satsindelning,

vilket ibland har givit icke avsiktliga, komiska effekter.

Breven ger en god bild av de sista strävsamma åren av statarlivet för våra föräldrar; ibland bistra, ibland roliga och ibland rörande, men till sist fick det goda humöret ta överhand över slit och fattigdom. Det var det som höll dem uppe. "Vad som än händer, håll huvudet över dyn". Till sist några ord om tekniken vid kopieringen av breven. Att skriva av dem med hjälp en av vanlig skrivmaskin skulle jag knappast ha gått iland med, men tack vare modern datorteknik har det hela gått lekande lätt.

Det är faktisk med en viss saknad jag konstaterar att jobbet är slutfört.

Uppsala den 19 mars 1988,

Verner Eriksson.